

Ajuntament
de Barcelona

La conjuntura econòmica de Barcelona

Novembre de 2017

29 de novembre de 2017

B
BC
BN

Síntesi	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

Síntesi

A punt d'encarar el darrer mes de l'any, l'activitat econòmica mundial...

...avança a un ritme més intens del que la incertesa global feia preveure a principi d'any. Des de l'estiu, els indicadors econòmics que es van coneixent apunten a una consolidació de la millora de l'activitat i del comerç mundial, en un entorn de condicions financeres favorables. Tant l'FMI com la Comissió Europea han revisat a l'alça les previsions de creixement de l'economia mundial per a 2017 (l'FMI les eleva una dècima, fins al 3,6%) i 2018 (3,7%), sobre la base de la bona marxa de l'economia a la zona euro, Japó, Rússia i algunes emergents d'Àsia. Aquesta millora de les projeccions conviu amb els persistents riscos geopolítics i amb incerteses en diversos terrenys (polític, social i monetari, entre d'altres).

L'economia de la zona euro està creixent enguany al ritme més elevat de la darrera dècada,...

... i segons les previsions econòmiques de tardor que acaba de fer públiques la Comissió Europea, el PIB tancarà l'any amb un creixement del 2,2%, mig punt per sobre de les anteriors previsions. Aquest redreçament econòmic –intens en ritme i extens perquè afecta a tots els països de la UE- inclou avanços en l'ocupació, una inflació en vies de normalització, i millores dels índexs de sentiment econòmic i de producció. Amb aquest rerefons econòmic relativament tranquil·litzador, queden per resoldre esculls importants, com la negociació del Brexit, o d'altres relatius a la cohesió social o a un millor funcionament de les institucions europees. En aquest sentit, la setmana passada la UE va signar un compromís polític orientat a restablir els drets socials i reduir la fragmentació social. Ho fa des d'una perspectiva més aviat instrumental, amb la vista posada en lluitar contra moviments populistes i euroescèptics. També aquests dies la Comissió Europea està discutint sobre la possible creació d'un Fons Monetari Europeu per a completar la unió econòmica i monetària i donar solidesa a l'euro.

L'economia espanyola segueix evolucionant a bon ritme i beneficiant-se d'un entorn exterior favorable, una situació...

...a la qual contribueixen tant la fortalesa de la demanda interna com el renovat dinamisme dels fluxos d'importacions i exportacions. A mitjà termini es preveu un manteniment de la fase expansiva –en què el PIB tendiria a desaccelerar-se- i de la correcció de desequilibris (desocupació, competitivitat, sobreendeutament, dèficit públic...). Cal anotar la revisió a la baixa que ha fet el Govern d'Espanya pel 2018 (fins al 2,3%, tres dècimes menys del previst) per la incertesa derivada de la situació a Catalunya.

Efectivament, la situació a Catalunya s'ha desbordat més enllà del tauler polític inicial.

Sense vocació de fer un relat exhaustiu dels impactes dels esdeveniments dels darrers tres mesos sobre l'economia de la ciutat, es pot dir que les bases sobre les que s'assentava el creixement en els darrers trimestres són ara una mica més febles. En les pàgines que segueixen es veu com alguns indicadors econòmics acusen un fre del dinamisme de la demanda (turisme, transport aeri, inversió immobiliària...), però els desfasaments propis de la recollida d'indicadors i les inèrcies impedeixen fer una valoració del tot objectiva. De fet, fora de l'estrident nombre d'empreses que han traslladat la seu fora de Catalunya, caldran encara uns mesos per calibrar l'impacte i la durada del sotrac. De moment, i a l'espera del rumb que marquin les eleccions del 21 de desembre, hem de confiar en què aspectes clau de la vida econòmica (confiança, seguretat jurídica,...) no es malmetin més.

Nota: Els valors dels gràfics destacats i en % corresponen a la variació interanual de la darrera dada disponible.

Font: Elaborat a partir de dades de l'Ajuntament de Barcelona, de l'INE, AENA, APB, DGT, Sec. d'Estat de Comerç, Cambra de Comerç, ATM, Idealista, Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana i Dep. Empresa i Ocupació de la Generalitat.

Síntesi

Mercat
de treball

Empresa

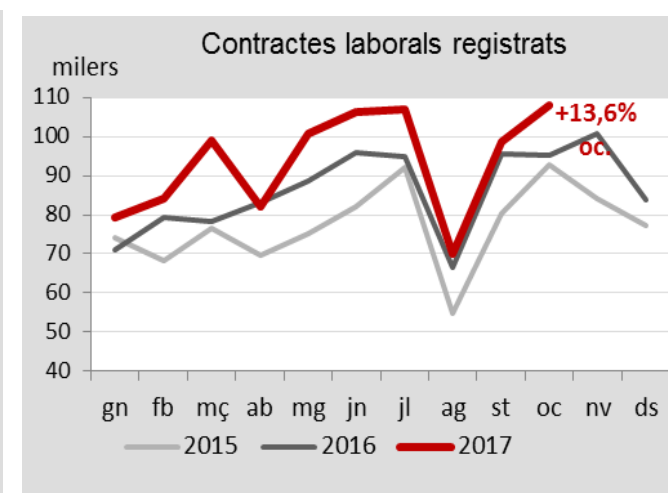
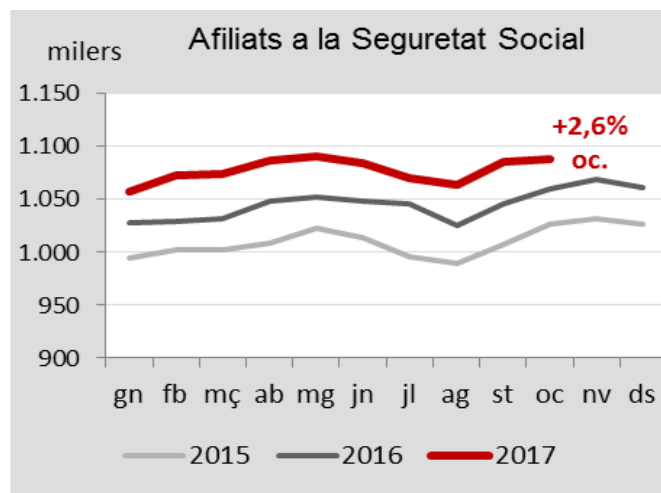
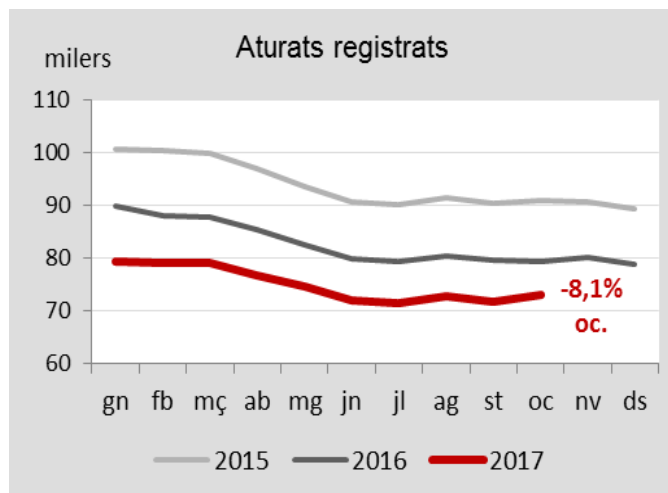
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Mercat de Treball

Les dades d'atur a Barcelona segueixen mostrant a l'octubre una evolució favorable, tot i que el ritme de millora es desaccelera. La xifra de 73.061 persones al registre del SOC, 6.400 menys que un any enrere, suposa el descens interanual més baix des del 1r. trimestre de 2015, i suposa un repunt de 1.400 persones respecte al mes de setembre, com no es donava des de l'octubre de 2009. Quan es compleixen ja 4 anys i mig de millora sostinguda en termes interanuals, la trajectòria a la baixa de l'atur es modera, com succeeix també al conjunt de Catalunya (-9,5%). De les més de 42.000 persones que han sortit de l'atur en relació amb els valors màxims de 2013, 6 de cada 10 són homes, i el pes del col·lectiu femení es situa en el 54,3% de l'atur registrat.

Durant el mes d'octubre s'ha produït un lleu repunt en el nombre de llocs de treball localitzats a Barcelona, el qual, juntament amb el de setembre -de major intensitat-, ha suposat recuperar gran part dels afiliats perduts durant els mesos d'estiu. Això ens retorna als nivells d'ocupació existents a l'inici de l'estiu de 2008, abans de la crisi. Tanmateix, la xifra de més de 1.087.000 persones afiliades a la Seguretat Social, 27.600 més que a l'octubre de 2016, representa un alentiment del creixement interanual respecte als mesos anteriors i envers dos anys enrere, i el ritme d'augment és també més contingut que el registrat al conjunt de Catalunya (+3,6%) i Espanya (+3,5%). Els autònoms -prop de 119.600 treballadors- també van a l'alça (+1,7%).

Després de la desacceleració en el ritme de creixement durant el bimestre agost-setembre, la contractació torna a repuntar amb força a l'octubre, amb un total de 98.517 nous contractes. És la xifra mensual més elevada de la sèrie històrica. La contractació acumulada al llarg dels primers deu mesos de l'any, gairebé 935.000 contractes, presenta un avanç del 10,2%, superior al registrat al conjunt de Catalunya (+8,1%) i Espanya (+9%), però tanmateix lleugerament inferior al que es va assolir l'any 2016. La contractació temporal avança a un ritme del 9,9%, lleugerament inferior al de la contractació indefinida, que segueix liderant el creixement (+11,8%), però mantenint el seu pes sobre el total estancat a l'entorn del 14% del total de la nova ocupació.

Síntesi

Mercat
de treball

Empresa

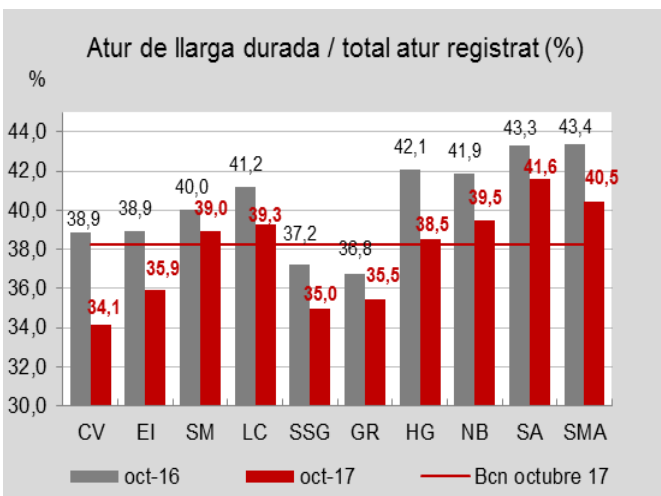
Turisme

Construcció
i immobiliari

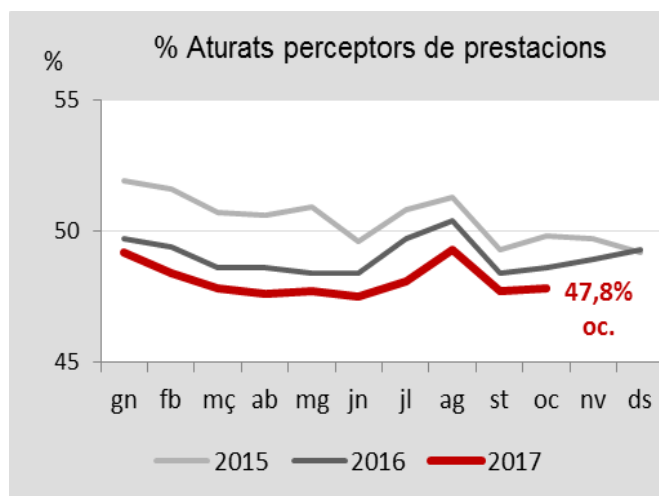
Consum

Transports

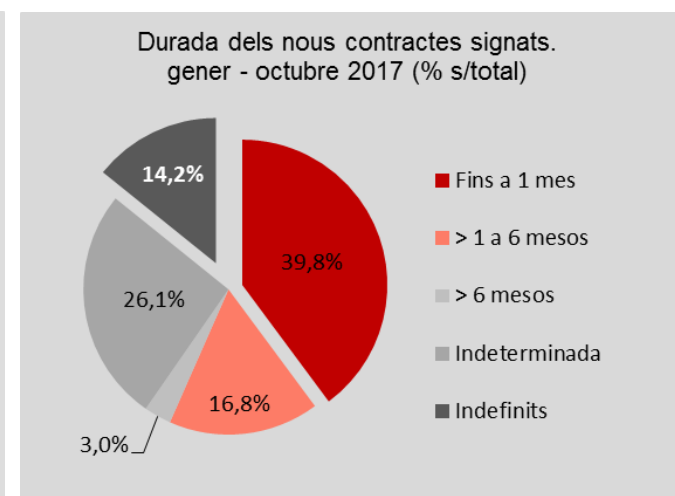
Treball i Cohesió Social

La millora de les xifres d'atur no pot amagar la persistència de fortes desigualtats a nivell territorial. El pes de l'atur registrat en relació amb la població de 16 a 64 anys ha estat a l'octubre del 6,9% de mitjana a la ciutat, però el percentatge supera el 10% a bona part del districte de Nou Barris i a Ciutat Meridiana la mitjana de ciutat es duplica amb escreix (14,1%). Pel que fa a l'atur de llarga durada, prop de 28.000 persones porten 12 mesos o més sense treballar, i malgrat que el darrer any el col·lectiu s'ha reduït en prop de 4.500 persones (-13,8% interanual), aquesta problemàtica afecta a gairebé 4 de cada 10 persones a l'atur (38,3% del total), i a Sant Andreu s'observa el percentatge més elevat (41,6%). La major part del col·lectiu són dones (59%).

La taxa de cobertura de l'atur es manté en nivells mínims a l'octubre, per sota del 50% de forma sostinguda des de fa més d'un any. L'evolució a la baixa de la taxa els darrers anys suposa que, en l'actualitat, per cada dues persones que estan a l'atur n'hi ha més d'una que no percep cap mena de prestació o subsidi, i el col·lectiu d'aturats de molt llarga durada en resulta afectat de ple. Malgrat la reducció del nombre de persones que porta dos anys o més a l'atur -2.700 el darrer any-, encara hi ha gairebé 18.000 persones en aquesta situació, que tan sols en determinats supòsits poden rebre algun tipus de prestació. Segons l'AEAT, la prestació mitjana anual per desocupació a la província de Barcelona va ser de 3.412 euros el 2016, un 3,9% inferior a la de 2015 i de 3.281 euros en el cas de les dones (7,3% menys que els homes).

Les millores al mercat laboral dels darrers anys són indubtables en termes quantitatius, però el repte és traslladar aquests guanys al terreny qualitatiu. La recuperació del ritme de creixement intens de la contractació durant el mes d'octubre obeeix a la proliferació de contractes temporals de molt curta durada: els més emprats, pràcticament 4 de cada deu contractes registrats (39,8%), són com a molt de 30 dies, i aquesta modalitat ha incrementat el seu pes en més de 5 punts al llarg del darrer any. Caldria dotar de major estabilitat als treballadors amb contractes precaris, establint desincentius a les empreses que, a l'empara de l'actual sistema de cotització, fraccionen les relacions contractuals per estalviar-se el pagament de vacances, dies festius i salaris de períodes fora dels pics de treball.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

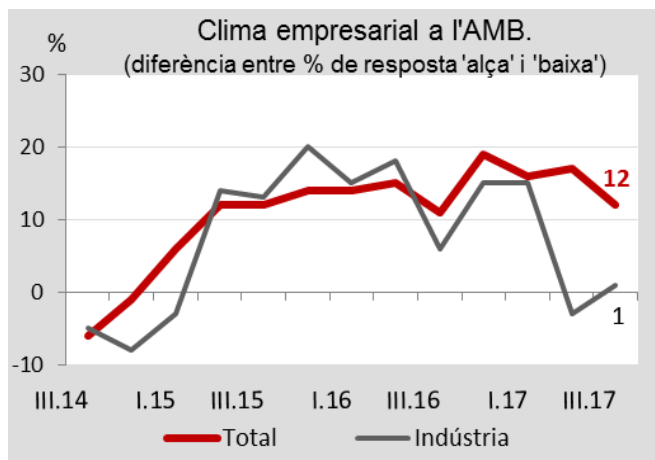
Turisme

Construcció
i immobiliari

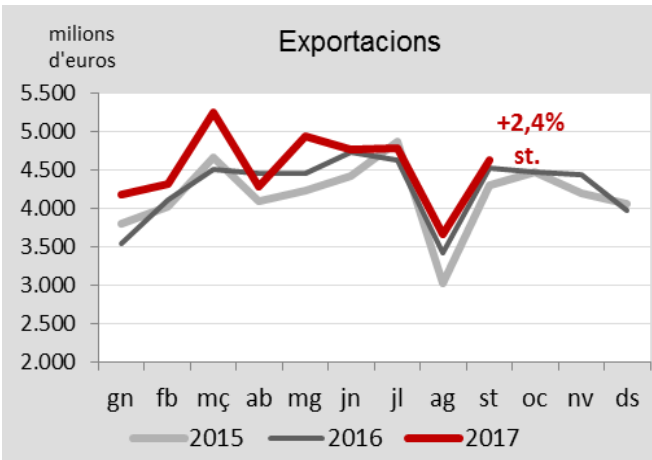
Consum

Transports

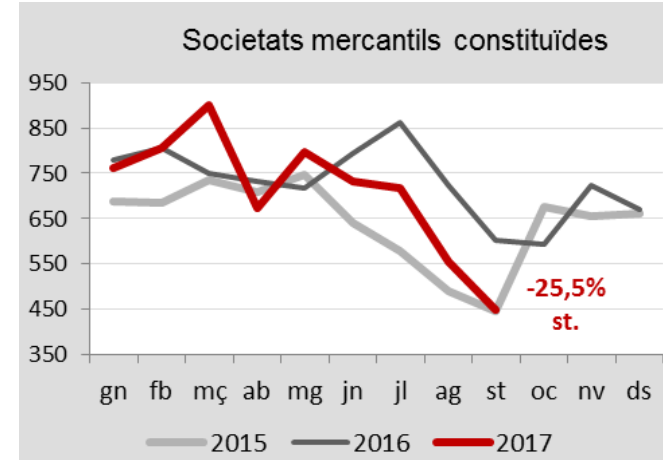
Empresa

La marxa dels negocis segueix essent positiva des del 1r. trimestre de 2015, cosa que reflecteix la consolidació de la recuperació econòmica en l'àmbit empresarial. Això malgrat que al 3r. trimestre de 2017 s'observi un lleu empitjorament respecte al trimestre anterior, segons l'enquesta realitzada a finals de setembre a 975 empreses localitzades a l'AMB. L'evolució ha estat positiva a tots els sectors i millora respecte a un any enrere, excepte a la indústria. Les perspectives pel 4rt. trimestre de 2017 també són favorables, tant a l'AMB (amb un saldo positiu del 17%) com al conjunt de Catalunya (15%), tot i que el saldo es modera respecte als trimestres anteriors.

Malgrat la pèrdua de competitivitat que suposa que els preus a Espanya creixin per sobre de la resta de la UE, i l'apreciació de l'euro, que resta atractiu al comerç amb països que tenen altres monedes, el cert és que les exportacions de la província mantenen la tendència a l'alça, tot i que a un ritme inferior al que es registra a Catalunya (+5,7%) i Espanya (+8,5%), per la desacceleració que presenten les vendes del sector de l'automòbil, que és un dels motors del nostre comerç exterior (20,7% del total). L'acumulat del període comprès entre gener i setembre presenta un nou màxim històric, amb una taxa de variació (+6,3% interanual), però, també de menor magnitud que la registrada al conjunt de Catalunya (+8,4%) i Espanya (+9,1%), i una taxa de cobertura de gairebé el 84%.

La constitució de societats mercantils a Barcelona presenta taxes de variació interanual negatives per quart mes consecutiu i, a l'igual que al conjunt de Catalunya, al setembre intensifica la davallada i cau en major mesura que a Espanya (-9,2%). L'acumulat dels primers tres trimestres de l'any, un total de prop de 6.400 noves societats creades, presenta un retrocés més moderat a la ciutat (-5,6% interanual) que a la resta d'àmbits: a Catalunya la caiguda ha estat del 13,9% en aquest període, de major magnitud que la d'Espanya (-7,5%). Tanmateix, el capital mitjà subscrit a les societats amb domicili a la capital -44% de tot Catalunya- ha estat de gairebé 59.000 euros, un 15,6% més que la mitjana de 2016.

Síntesi

Mercat
de Treball

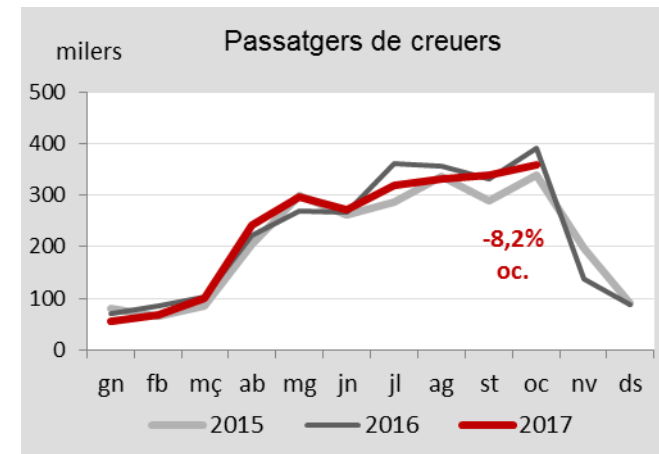
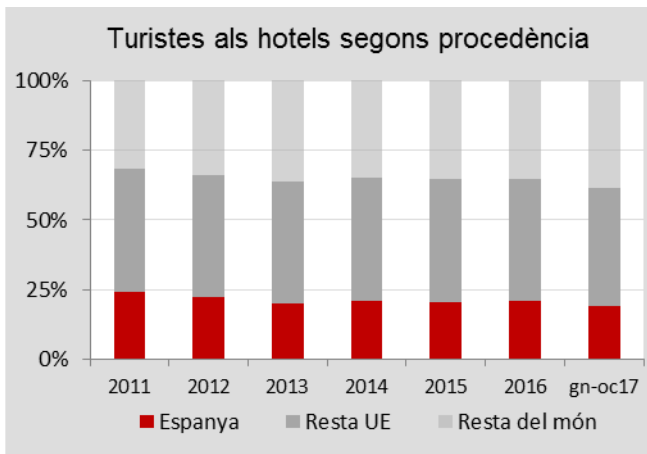
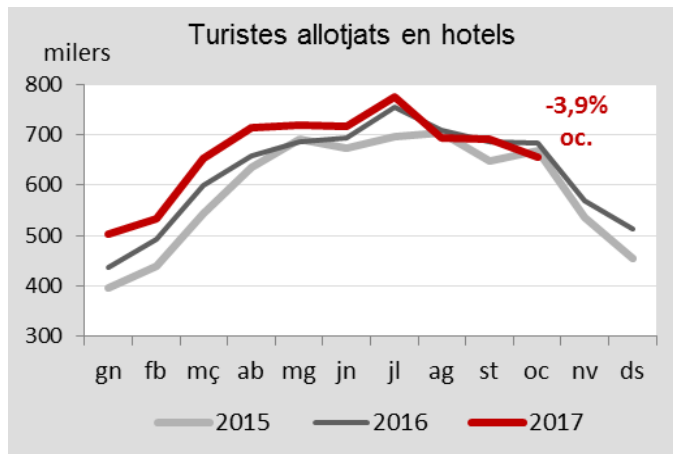
Empresa

TurismeConstrucció
i immobiliari

Consum

Transports

Turisme

Els registres d'activitat hotelera d'octubre confirmen que, després del fort impuls de començament d'any, la frenada viscuda durant l'estiu ha donat pas a una nova etapa, més moderada, de consolidació dels valors assolits. La situació existent a les portes de l'estiu, en clara onada ascendent i en ple debat sobre saturació d'alguns espais, s'ha capgirat en pocs mesos, en què han coincidit els atemptats terroristes, les vagues a El Prat, així com la tensió política i social associada a l'1-O i als esdeveniments posteriors. Així, els indicadors d'activitat hotelera s'alineen a l'octubre cap avall: pernoctacions (-6,8%), turistes (-3,9%), preus (-3,4%) i rendibilitat (-11,2%), mentre que a bona part de punts turístics d'Espanya segueix l'expansió. Altres sectors d'activitat associats al turisme (restauració, comerç, visites culturals...) també acusen la retracció de la demanda.

La frenada de l'activitat turística que ha viscut Barcelona durant el darrer tram d'estiu i el que portem de tardor ha estat asimètrica: a l'agost, els atemptats terroristes van dissuadir més la demanda interna (-11,7%) que l'estrangera (-0,4%), mentre que a l'octubre ha estat a la inversa, amb una davallada superior del turisme estranger (-5%). És aviat per valorar l'impacte a mitjà termini dels esdeveniments de la tardor, però a banda de la capacitat de reacció immediata dels turistes amb reserves aèries o hoteleres -cancel·lar o ajornar un viatge és més fàcil si s'està a prop-, la reputació turística s'assenta sobre molts peus, entre d'altres l'estabilitat social o el clima de seguretat. De moment, en el que va d'any un 86% de les pernoctacions les han generades turistes estrangers, amb gran presència d'europaus i, cada cop més, d'asiàtics.

Octubre no ha perllongat el repunt alcista que s'havia registrat al setembre, ni tampoc ha repetit el signe positiu que s'havia registrat durant els octubres de 2015 i de 2016. Les dades dels passatgers que han utilitzat les terminals de creuers al llarg de l'any ofereixen un perfil molt pla, d'una suau correcció a la baixa després d'un bienni expansiu, derivada principalment del descens dels creueristes que utilitzen el port de Barcelona com a punt d'origen o final de la seva travessa. En contrast, i malgrat la frenada de l'octubre, els passatgers en trànsit mantenen en l'acumulat anual un creixement del 8,2%. Tot apunta a que l'any es tancarà amb xifres lleugerament inferiors a les d'un any enrere. Els usuaris de ferris de línia regular —connexió amb Balears, el nord d'Àfrica i Itàlia— segueixen en l'onada expansiva dels darrers anys, i sumen un increment de l'11,5% des de començament d'any.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

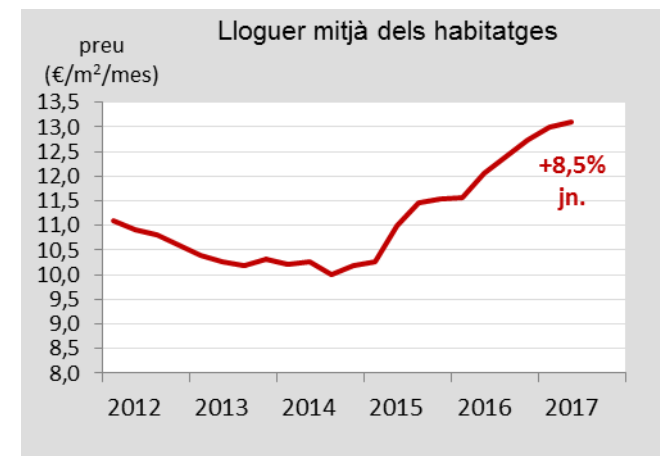
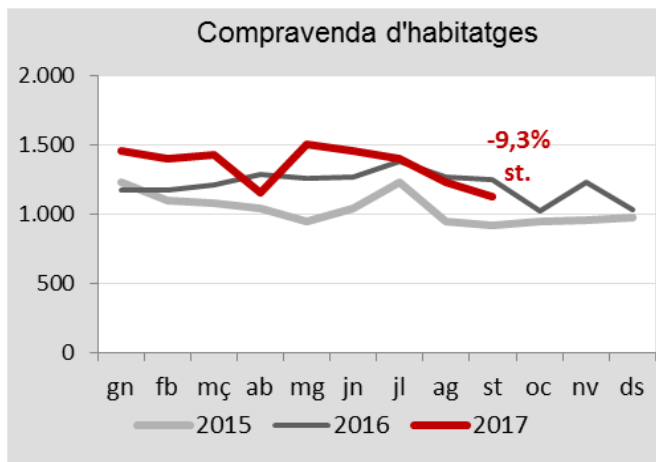
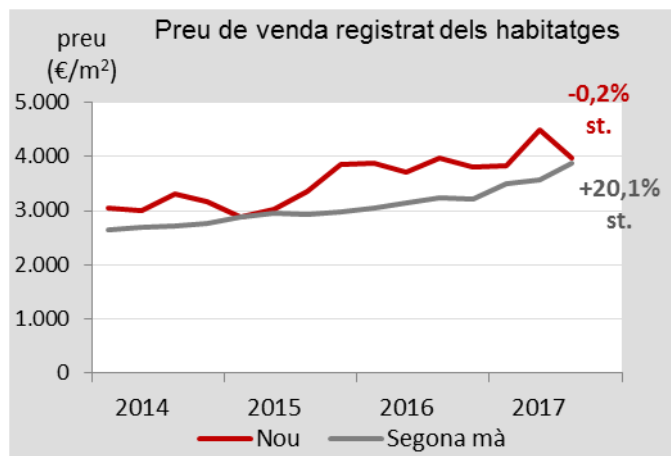
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Construcció i mercat immobiliari

La consolidació de la recuperació econòmica -recolzada en una demanda domèstica cada cop més ferma per la millora de l'ocupació- i la normalització del sector financer com a subministrador de crèdit alimenten l'expansió del mercat immobiliari residencial. Les dades de transaccions, preus i hipoteques revelen el dinamisme d'una demanda tant de residents com d'inversors que, en un context d'oferta limitada, tensa els preus a l'alça. Segons les estadístiques registrals, en el tercer trimestre d'enguany els preus dels habitatges usats han igualat els dels nous, un fet que cal relativitzar en un mercat com el barceloní, en què el segment de segona mà és hegemònic a molts barris en quantitat i ubicació. Això explica l'alça del 20% del tercer trimestre, una taxa que probablement se suavitza en el conjunt de l'any i que, en diferents graus, s'estén a tots els districtes.

Després d'un primer semestre molt dinàmic, amb taxes de creixement interanual de dos dígit, la compravenda d'habitatges va a la baixa a Barcelona per segon mes consecutiu, intensificant al setembre el ritme de descens, Això contrasta amb àmbits com Catalunya (+2,1% interanual) i sobretot Espanya, que presenta un notable dinamisme (+11%). Sembla que la situació d'incertesa política ha començat a incidir en el segment de segona mà (-12,5%), que concentra més del 90% de les vendes a Barcelona, arrossegant a la baixa l'activitat del mercat residencial, malgrat el repunt de les operacions de nova planta. Tanmateix, l'acumulat dels primers tres trimestres, gairebé 12.200 operacions, manté la tendència alcista (+8,1% interanual), gràcies a l'impuls de les transaccions de segona mà (+9,3%). La demanda d'estrangers retrocedeix el 3r. trimestre, però manté un pes superior al 15% del total.

La recuperació de l'economia i del mercat de treball en el darrer trienni ha tingut el corresponent ressò en el revifament del mercat immobiliari de Barcelona, amb un creixent interès de la demanda de lloguer d'habitatge, que ha xocat amb una oferta molt limitada. El resultat d'aquest xoc és un augment de preus generalitzat, que està provocant enormes dificultats als residents per accedir a un contracte de lloguer i fins i tot per a mantenir el vigent. Això és especialment impactant en els segments de població més vulnerables econòmicament. També entre els que disposen de feines inestables i/o amb baixes remuneracions. Pràcticament tots els barris registren augments -només se'n salven quatre-, i són especialment intensos als quatre barris de Ciutat Vella, al Poble Sec, a Provençals del Poblenou i a Vallcarca.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

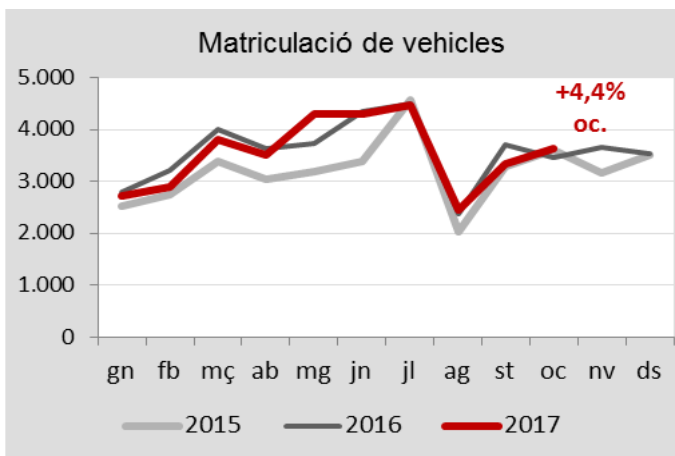
Turisme

Construcció
i immobiliari

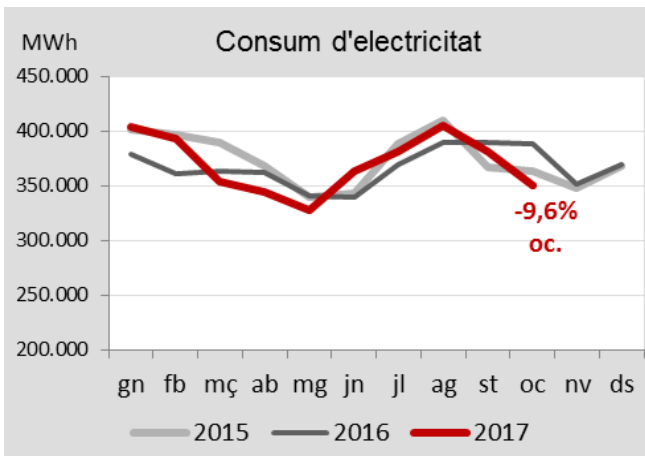
Consum

Transports

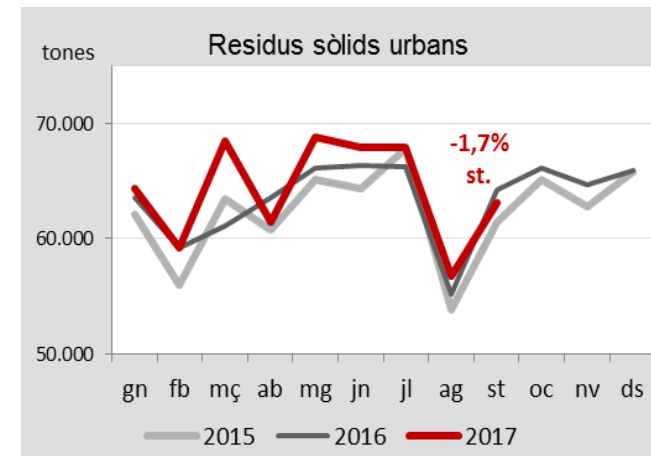
Consum

Les matriculacions de vehicles repunten lleument a l'octubre, després d'un quadrimestre d'estancament i mantenen l'acumulat anual en un nivell similar al d'un any enrere. Després d'un trienni molt expansiu, en el qual la recuperació de la confiança de la demanda i els incentius públics orientats a afavorir les vendes de vehicles eficients energèticament van incentivar molt les vendes, les dades de 2017 han oscil·lat força, definint en conjunt una tendència a l'alentiment que sembla haver-se frenat a l'octubre. Han contribuït a aquesta alça puntual no només els turismes sinó també els vehicles de dues rodes -motos i ciclomotors-, que arrossegueu una tendència contractiva de fons, en acusar la creixent competència de la bicicleta i altres vehicles lleugers.

El consum elèctric de baixa tensió presenta una notable caiguda a l'octubre, més accentuada que la registrada el mes de setembre, tant al segment domèstic (-8,7% interanual) com al segment productiu (-10,3%). El nombre de dies treballats al llarg del mes, inferior al d'un any enrere, en part pel seguiment de la jornada de vaga del 3 d'octubre, han incidit en la reducció de l'activitat econòmica i de la demanda d'electricitat al comerç i la indústria, mentre que l'estalvi a les llars pot venir derivat dels efectes de la climatologia, amb un octubre que ha estat càlid a tot Catalunya. L'impuls a l'alça en el consum dels primers mesos de l'any fa que, tanmateix, l'acumulat del període gener-octubre registri una lleu variació positiva en relació amb el mateix període de 2016 (+0,5%), més elevada a les llars (+0,7%) que al segment productiu (0,4%).

La recollida de residus va a la baixa el mes de setembre, tant la selectiva (-1,6% interanual) com la resta (-1,7%), i només registren variacions a l'alça la recollida de vidre (+2,4%) i molt lleugerament la fracció orgànica (+0,3%), que representa més del 40% de la selectiva. Tanmateix, l'acumulat dels primers tres trimestres presenta un augment (+2,2% interanual), més intens en el cas de la selectiva (+3,4%) que en el de la fracció de rebuig (+1,6%), amb una evolució a l'alça que es manté de forma sostinguda des de la segona meitat de 2014, coincidint amb la recuperació econòmica. Dins l'estratègia de Residu Zero municipal, es valora positivament l'experiència de la implantació del got retornable a les Festes Majors, que ha permès estalviar més de 210.000 gots d'usar i llençar (aproximadament 210 kg de residus).

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

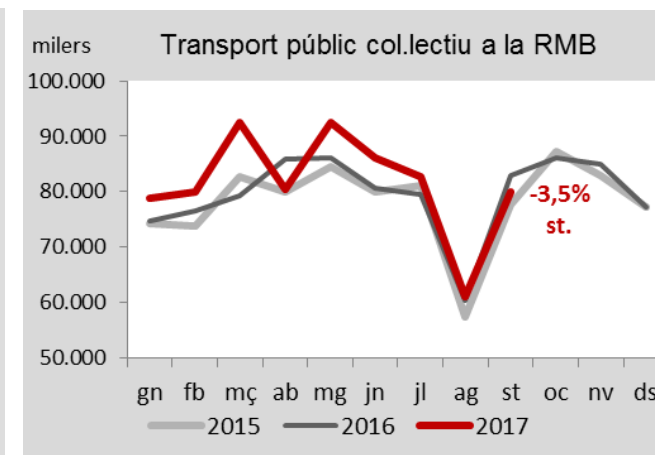
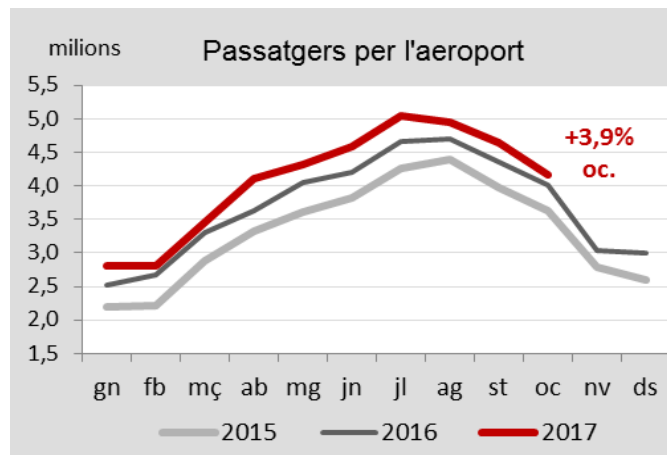
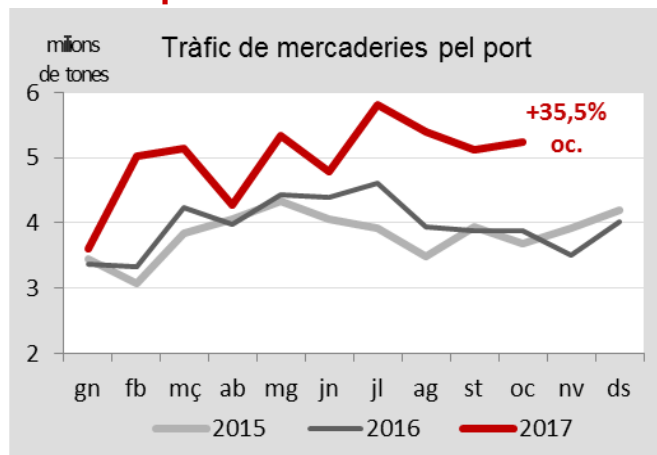
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Transports

2017 està resultant molt excepcional en termes d'activitat portuària. La notable activitat que es va registrar durant la primera meitat de l'any s'ha accelerant des del juliol, amb increments en aquests quatre mesos propers al 30%. Són unes taxes extraordinàries, que es recolzen en el tràfic de mercaderia en trànsit en un context de recuperació del comerç mundial. La càrrega general manté una posició protagonista, tant en taxes de creixement com en quota de mercat. Entre les partides més destacades, la de contenidors i els hidrocarburs, amb protagonisme de l'energia i també de productes químics. A l'altra costat de la balança, dolls sòlids i automòbils, que segueixen a la baixa. Els intercanvis amb Sud-Amèrica (+60,8%), amb el subcontinent indi (54%), el Golf Pèrsic (+51,7%), el Nord d'Àfrica (+22,1%) i Extrem Orient (+13,4%) s'intensifiquen.

Les xifres d'octubre confirmen la moderació de l'excepcional creixement que ha caracteritzat l'evolució recent del passatge per via aèria, que es resumeix en una taxa anual del 8% en el darrer trienni. El 3,9% de l'octubre no és una taxa baixa, però és la menor dels darrers vint-i-cinc mesos, un període en què la combinació de creixement econòmic, auge del turisme receptor i emissor, davallada de les tarifes aèries i baixos tipus d'interès han animat la demanda, en un rerefons d'alta competència entre companyies i l'obertura constant de noves rutes, amb algunes de llarg radi en companyies de baix cost. Per àmbits, el segment més important -el tràfic dins de la UE, que suposa un 55% del passatge- registra un mínim retrocés del 0,7%, mentre que el domèstic es recupera i l'intercontinental segueix avançant a bon ritme. La càrrega de mercaderia aèria -un 95% de la qual en rutes intercontinentals- es beneficia de l'ampliació de rutes intercontinentals i assoleix màxims històrics.

Les dades del sistema de transport públic metropolità del setembre presenten un retrocés a tots els mitjans. Als ferroviaris (amb l'excepció de FGC), la senda del descens va començar ja el mes d'agost, coincidint amb l'atemptat terrorista a les Rambles, i al setembre la tendència a la baixa s'ha accentuat, fent-se extensiva al conjunt de la xarxa de l'ATM. Tanmateix, l'acumulat dels primers tres trimestres de l'any registra xifres a l'alça, amb un total de 734,5 milions de viatges. Això suposa un nou màxim històric, amb un increment del 4%, que ha estat liderat en termes relatius per Rodalies Renfe i Tramvies (+5,5% interanual). El metro, amb 291,7 milions de validacions, ha crescut a un ritme més moderat (3,6%), inferior al registrat pel metro de Madrid (+7,2%). Des de l'octubre es pot sol·licitar ja la T-verda metropolitana, una targeta personal que ofereix 3 anys de transport públic gratuït a canvi de desballestar un vehicle contaminant.